

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΟΤΗΤΕΣ

ΓΙΑΤΙ ΜΙΣΩ ΤΗΝ ΓΚΑΡΜΠΟ!

(Άρθρο της μίς Έβελιν Γκέροσταϊν, η οποία θεωρείται ως έσοσις της Γκρέτας Γκάρμπο)

ΤΗΝ Αμερική ξη σήμερα μιλά νέα, η οποία ονομάζεται Έβελιν Γκέροσταϊν και έχει την... ατυχία να μιλάει καταπληκτικά με την μεγάλη Σουηδή γλώσσα, την περίφημη Γκρέτα Γκάρμπο.

Θα απορήσετε βέβαια πως θεωρείται ως ατυχία η ιδιότης με μια τόσο όμοια και τόσο περίφημη γλώσσα. Άμα όμως ακούσετε και τις εξηγήσεις που δίνει η Αμερικανίδα Γκάρμπο γι' αυτό που ονομάζει: «μεγάλη ατυχία της ζωής της», θ' αλλάξετε και σεις γνώμη και θα συμφωνήσετε μαζί της.

«Κάποτε, μιλά έτοιχη πρό Γκάρμπο—γιατί η ζωή μου χορεύεται σε δύο περιόδους, στην «πρό Γκάρμπο» και στην «μετά Γκάρμπο»—είχα μια προσωπικότητα δική μου, γρήγορη ή μίς Έβελιν Γκέροσταϊν. Ήμουν θεατρικός κριτικός σε διάφορα περιοδικά και εφημερίδες της Βοστώνης, είχα δικές μου ιδέες γιά την ζωή και γιά την τέχνη, γιά το θέατρο και γιά τόν κινηματογράφο κ' είχα και φίλους που μιλούσαν γιά μένα την ίδια. Αλλά όλα όμως, όπως είπα, συνέβαιναν πρό Γκάρμπο και ό νεαρός δημοσιογράφος που πρώτος έγνωστοποίησε την καταραμένη δικιότητά μου με την Γκάρμπο δεν είχε κάνει άνοιξη αυτήν την άνακάλυψη.

«Η άνοιξη είνε πως τό πράγμα είνε σιγά σιγά. Στην άρχή μερικοί άρχισαν να μου λένε ότι είχα κάποια δικιότητα με την μεγάλη ήθοιο, ιδίως στα μάτια και στό στόμα. Αυτό με κολάεινε άνω: θα κολάεινε τόν καθένα, αλλά δεν φαίνεται ποτέ τότε την έκταση που θα έπαινε τό κακό. Ύστερα από λίγο όμως άρχισαν κ' οι έξνοι να με κριτικίζουν με περιφρονη. Και μπορώ να βεβαιώσω ότι άμα στην Αμερική άρχίζει ό κόσμος να σάς κριτικίζει με περιέργεια, δεν ξέρετε τότε τι μπορεί να γιν. Κι' έτσι, χωρίς να είμαι ούτε ένοχη, ούτε δάσκαλη, έδω και τρία χρόνια, έχω όλα τα δυσάρεστα της φήμης και της δόξας, χωρίς να έχω κανένα από τα καλά της. Τό κακό δε έγινε άνοιξη γρηγόρη μετά τό τελευταίο ταξείδι της Γκάρμπο στην Νέα Υόρκη.

Στην άρχή-άρχή, άσάκις πήγαινα σε ένα κατάστημα γιά ν' αγοράσω ένα καπέλο ή ένα φόρεμα, ή ποιήτριες Έσπεριαν να μου προσφέρουν καπέλλα σαν κ' αυτά που συνηθίζει να φοράη η Γκάρμπο και φορέματα σαν τα δικά της. Κι' άνοιξη κ' όταν οι κίρκιοι μου προσέφεραν τί θέα τους στό σιδηρόδρομο, με κίτταζαν κάτω από παράξενο έρω, ήτοι κίτταζαν τις άλλες κυρίες.

Σε λίγο όμως διάφορες κυρίες, μάλιστα γνώριμές μου, ποτέ ποτέ δεν είχαν δείξει κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιά μένα, άρχισαν να με προσκαλούν στό καζίνο τους και στός δεξιώσεις τους και να μου κάνουν τις μεγαλύτερες περποιήσεις. Στην άρχή νόμισα ότι η προσκλήσεις αυτές μου γινότουσαν γιάτί ό κόσμος είχε αριστιόταν με τή συντροφιά μου. Ύστερα όμως έμαθα ότι τό έκαναν μόνον και μόνον γιά να με παρουσιάσουν στός γνωστούς τους ως «έξιστεριόργη» φαινόμενο. Τώρα δε τό πράγμα έγινε και χειρότερο. Όπου κ' άν πηγαίνο, όπου κ' άν συναντώ, με παρουσιάζουν πάντοτε ως «Γκρέτας» ή ως «τόν σοσία της Γκάρμπο», ή ως «την δεύτερη Γκρέτα». Νομίζουν ότι δείχνουν τό πνεύμα τους κ' ότι με κολάειουν κιόλας, μολονότι εγώ διαμαρτύρομαι έντονότατα και λέω ότι προτιμώ τό δικό μου όνομα και την δική μου προσωπικότητα.

Τόν περασμένο χρόνο ένας φίλος μου είχε δώσει μιá συναντροφή και με προσκάλεσε.

Στην άρχή νόμισα ότι η προσκλήσεις ήταν γιά μένα την ίδια την Έβελιν Γκέροσταϊν. Ύστερα όμως άνακάλυψα ότι ό κίρκιος αυτός με είχε προσκαλέσει—όχι πιά γιάτί έμοιαζα με την Γκάρμπο— αλλά γιάτί ήθελε να θαυμάση τους προσκλήμένους του, παρουσιάζοντας με ως αυτή την ίδια την Γκάρμπο!

«Εγώ πήγα άνοιξη στην συναντροφή κ' άμέσως πολιορκήθηκα από όλους τους κίρκιους. Ένας διαπρεπής πολιτικός με προσεκάλεσε να χορεύομαι. Δέχτηκα άνάτοχη την προσκλήση του και την ώρα που χορεύαμε μου είπε:

— Μίς Γκάρμπο, είνε πολύ εύχαριστο ότι ήπαρχουν άνοιξη στό Χόλλυγουντ άτομα με άμεμπτη φήμη σαν τη δική σας.

Μάταια προσπάθησα να τόν πείσω ότι δεν ήμουν η Γκάρμπο. Με άκουγε χαμογελάοντας με δυσπιστία και, παρά την εύνεκή του στάση, ήταν σίαν να μου έλεγε: «Άλλοδ να τό λές αυτό».

Όταν είδα ότι τό κακό χειρότερο, απέφασα ν' αλλάξω ριζικά την έξωτερική μου εμφάνιση γιά να μιιάξω όσο τό δυνατόν λιγότερο με την Γκάρμπο. Άλλάξα τό χτένισμά μου, ντυνόμουν τελείως διαφορετικά από ό,τι συνηθίζει να ντυνεται εκείνη, προσάθησα ως και την φωνή μου άνοιξη να χουτρίνω.

Ποιό νημάτε ότι ήταν τό αποτέλεσμα; Νά ψθυρήξω ό κόσμος πίσω μου: «Βλέπετε τι διαφορετικοί που είνε οι άσότερες στην ιδιωτική τους ζωή ά!» ό,τι μας παρουσιάζονται στην όδόνη;»

«Η καταραμένη αυτή ομοιότης μου άλλαξε δύο τόν τρόπο της ζωής μου. Άμα πάω σε ένα κομμωτήριο να φτιάξω τα μαλλιά μου, όλοι οι υπάλληλοι, άρσενικοί και θήλυκοι, τσιάζονται πούδ να με περιποιηθώ πρώτος και ύστερα παρουσιάζονται στην σειρά πίσω από την καρέζια μου. Τό ίδιο με τους υπάλληλους κάνουν και οι πελάτες κ' η πελάτισσες του κομμωτηρίου... Νοιώθω τα μάτια όλου του κόσμου κορφωμένα επάνω μου σε τέτοιο σημείο, ώστε πολλές φορές άναγκάζομαι να κλείνω τα δικά μου.

Άποφείγω γι' αυτό τό λόγο να πηγαίνο στις προειρέες κ' έλαψα να συγχάσω στό έστιατόριο, στό όποιο συνηθίζα άλλοτε να τρώω καπιά. Άποφείγω επίσης όλα τα κεντρικά και πολυσύχνηστα μέγ. Όπου κ' άν πάω, όπου κ' άν σταθώ, ό φθιτικός: «Η Γκάρμπο!» με καταδιώκει σαν μιá κατάρρα.

«Αν πάω σε ένα κατάστημα ν' αγοράσω ένα φθινό καπέλλο ή ένα απόδο φουρτανάκι, κανένας υπάλληλος δεν θα μου παρουσιάσει αυτό που ζητάω. Τους λέγω ότι θέλω να κάνω ούανομία και όλοι τους χαμογελούν και μου παρουσιάζουν διάφορες «φρεασιό», ή όποιες, όπως μου λένε. Έγιναν ειδικώς γιά μένα. Στο τέλος έπειθαίνα κ' ό κατάστημα τάχως και με άναγκάζουν, θέλοντας και μη, να πληρώσω πανάκριβα ένα καπέλλο που δεν μ' άρέσει και που έχει μόνο αυτό τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, ότι με κάνει να μιιάξω άνοιξη περισσότερο με την Γκάρμπο. Άν επαιρηθώ ποτέ να εμφανιστώ σε καμιά δημοσία συγκέντρωση ή ν' άνεβώ στό βιτώρι γιά να ξεπροβώ φίλους μου που φεύγουν γιά την Εύρώπη, οι φωτογράφοι με περιεπιλάτουν και, παρά τις διαμαρτυρίες μου, με φωτογραφίζουν και την άλλη μέρα δημοσιεύουν τις δικές μου φωτογραφίες στός εφημερίδες με τό όνομα της Γκάρμπο.

«Ο σοσίας της Γκάρμπο Έβελιν Γκέροσταϊν.

Ποτέ δεν πηγαίνο σε κινηματογράφο όπου παίζεται ταινία της Γκάρμπο και όταν βρισκομαι μαζί με άλλους, άποφείγω απόλυτως ν' άναφέρω και τό όνομά της άνοιξη. Και όμως είτε θέλω, είτε όχι, τό θέμα της συζητήσεως θα γυρίση σ' αυτό τό σημείο όποτε εγώ αίσθάνομαι τόν έαντό μου καθισμένο επάνω σε άνομιμένα καθούνα.

Τό περασμένο καλοκαίρι προσπάθησα να πείσω διάφορους εκδότες να τυπώσουν μερικά έργα

μου και θέλησα να τους αποδείξω ότι η φιλοδοξία μου είναι να γίνει λογοτέχνης και όχι άσπρη του κινηματογράφου. Όλοι μου χαμογέλασαν καλοκάγαθα και μου είπαν ότι οποιαδήποτε άλλη ποδ θα είχε το πρόσωπο το δικό μου, δεν θα διάταζε να ακολουθήσει το δρόμο που της εξασφάλιζε την δόξα και την φήμη, αντί να κάνει αμφιβολές άπαιτες να διακριθεί άλλου.

Απεφάσισα τότε, για ένα διάστημα τουλάχιστον, να πάω σε μία έξοχη, ως δταν να ησυχάζω ο θόρυβος γύρω μου. Η πρώτη έβδομάδα της διαμονής μου σ' αυτή την έξοχη ήταν το μόνο διάστημα που μπόρεσα να αναπνεύσω από τότε που ανακαλύφθηκε η ομοιότης μου με την Γκάμπρι. Μία μέρα όμως αναγκάστηκα να καταβώ στην πόλη Στάμφορντ για να φρονίσω κάτι από ένα μαγαζί κ' αμύσως, μόλις με είδαν, το παλιό τραγούδι ξαναρχισε. Μέσα σε λίγες μέρες το νέο είχε μαθευτεί σ' όλη την περιφέρεια και, με την συνεργασία της υπηρεσίας μου, όλοι οι γείτονες άρχισαν να γεμίζουν το σπίτι μου και από όλες τις μεριές άρχισαν να έρχονται βροχή ή προσλήψεις για τα τσάγια και τα γεύματα.

Μα την αλήθεια, αν η Γκάμπρι απεθάνεται την δημοτικότητα, δεν την κατακρίνω καθόλου. Τι χωστό όμως εγώ, που δεν είμαι Γκάμπρι, να υποφέρω τα κακά της φήμης της δικής της;

Όλ' αυτά όμως δεν ήταν παρά το προανάκρουσμα των δσων συνέβησαν, όταν η Γκάμπρι έτυχε να πάη στην Νέα Υόρκη, όπου έμενα κ' εγώ. Όπου κ' αν παρουσιάζοιαν, ο κόσμος ήταν απολύτως βέβαιος ότι εγώ ήμουν εκείνη. Είμαι απολύτως βέβαια ότι οι μουσικοί τουλάχιστον από τους Νεοειρηκούς που διατείνονται ότι είδαν την Γκάμπρι στην Νέα Υόρκη, δεν είδαν παρά μονάχα εμένα.

Μία από τις ημέρες εκείνες έτυχε να βρισκόμια σε μία αποβάθρα του ενιαίου σιδηροδρόμου περιμένοντας το τραίνο. Έξαφνα ένας κύριος αντικρύ μου φώναζε σ' ένα γνωστό του που περνούσε κάτω στο δρόμο: «Η Γκάμπρι είναι εδώ στη στάση!».

Τα λόγια αυτά είχαν μαγική επίδραση. Όλοι δσοι τα άκουσαν στάθηκαν, το πλήθος άρχισε να ανυψώνει τις σκάλες που οδηγούσαν στην αποβάθρα κ' αν δεν έρχόταν εκείνη τη στιγμή το τραίνο, άσφαλώς ο κόσμος θα με πολιορκούσε.

Έτυχε κάποτε να πάω σε μία συναλία στο Κάρνετζ Χάλλ και, επειδή δεν μπόρεσα να βρω θέσι, έμεινα όρθη και στα διαλείμματα καθόμουν στα σκαλοπάτια της σκάλας. Σ' ένα διάλειμμα, όταν θέλησα να γυρίσω στη θέσι μου, είδα πως σ' εκείνο ακριβώς το μέρος γινόταν σχεδόν μία μωροσυμπλοκή, γιατί ένας νεαρός κομμουνιστής, θέλοντας να έπαιξει τις άρχές του, είχε καταλάβει την θέσι μου και με παρέα από γυναικιστάδες ήθελε να του δώσει να καταλάβη ότι αυτή ήταν η θέσις της μίς Γκάμπρι.

Ο κομμουνιστής αυτός, που δίχως άλλο θα μου έδινε πρόθυμα τη θέσι του αν γνώριζε ότι είμαι τόσο πλούσια δσο κ' εκείνος, άρνήθηκε να σηωθεί για το χατήρι μιάς βασίλισσας του κινηματογράφου. Εγώ χαμογέλασα, τα άγρια ένθουσιαστηκαν, μου προσέφεραν δια τις θέσεις τους, μα εγώ δεν θέλησα να δεχθώ αυτή την θυσία και άνοήτεια σε μία γυναίκα, γιατί η μουσική είχε ξαναρχίσει. Το χειρότερο απ' όλα ήταν ότι αναγκάστηκα να φύγω πριν να τελειώσει το κονσέρτο, γιατί ήμουν βέβαια ότι στο τέλος οι ένθουσιαστές θαυμαστά της Γκάμπρι θα με πολιορκούσαν με χαρτιά και μολύβια, ζητώντας μου αυτόγραφα. Πάνω ν' αναφέρω άλλα παρόμοια επεισόδια, γιατί είναι κυριολεκτικώς άμετρητα.

Εάν ήμουν ένα πρόσωπο που ως μόνη του φιλοδοξία θα είχε το να μοιάξη με' ένα κινηματογραφικό άστέρα, πιθανόν όλ' αυτά να με εύχαριστούσαν. Αλλά είμαι λογοτέχνης κ' έχω άλλη φιλοδοξία από το να είμαι ένας άπλως σοφίας.

Μολταυτα, όπως κ' αν χρενίσω τα μαλλιά μου, όπως κ' αν ντυθώ, ή όμοκότης μου με την Γκάμπρι υφίσταται πάντα και έχει επηρεάσει σε σοβαρότερο σημείο την ζωή μου και την σταδιοδρομία μου. Κανείς δεν λαμβάνει υπό σοβαράν έπαρην τις λογοτεχνικές μου φιλοδοξίες. Κανείς δεν πιστεύει, ότι μπορώ να άγραψω ποτά και ειλκρινά. Κανείς δεν μπορεί να με ιδη εύθυμη, άπλη, άνοκτόκαρδη. Έχω πάρει την σφραγίδα της μορφαίας γυναίκας και πρέπει να είμαι και να φαίνομαι μορφαία γυναίκα.

Όταν λέγω ότι μισώ την Γ κ α ρ μ π ο, δεν πρέπει κανείς να με παρεξηγή. Έχω γράψει συχνά γι' αυτήν με τα πιο επαινετικά λόγια, ώστε ο καθένας ξέρει την ιδέα που έχω σχηματίσει. Αλλά ή άγλη της προσωπικότητός της με έχει κάνει να χάσω την δική μου προσωπικότητα και, κατά την γνώμη μου, ή μεγαλύτερα δυστυχία που μπορεί να συμβή σ' έναν άνθρωπο είναι το να γίνει ή άπλη σκιά ενός άλλου.

ΕΒΕΛΥΝ ΓΚΕΡΣΤΑ-Ι-Ν

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

ΕΡΩΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

...Σάν μ' άρβινεις... δεν νοιάθω στην καρδιά μου, ούτε ίχνος της πρώτης μου γαλήνης. Πώς να ζήσω, σάν φεύγεις μακριά μου, άφου με δύνεις;

Ένα μόνο... Στην άρχαία μου αν ήσουν και το φέγγος κυττούσα των ματιών σου, ότι μπορούσαν εκείνα να με ζήσουν. Ζώ με το φώς σου...

Ο ΧΑΡΑΞΟΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΔΩΡΙΧΑ (*)

...—Ω Αφροδίτη! φταίξω βαρύν σάν τί να είχα και πλήρωσε τον Χάραξο με δέλη και σάλια; κ' έκανε να ζητά ξανά με πόθο τη Δωριχα και να το χαίρονται οι έχθροι για δεύτερη φορά!!

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΠΟΘΟΥ

Άλλος θαρρεί ώραιό στον κόσμο δλο στρατό καθάλαρον ή ένα στόλο. Άλλος πού να δέκτη στρατιώτη νέο θαρρεί πιο ώραιό.

Μα γώ θαρρώ πως πάντα, σ' ό,τι κυττάμε, το πλάσμα που ποθούμε, το προτιμάμε. Αυτό το νοιάθουν όλοι με δίχως κόπο σε κάθε τάτο.

Είδ' ή Έλένη τάσους; Τόσους τραγώ εμορφος και λεβέντες να φέρνουν γύρω. Διάλεγει όμως τον Πάρο που τους ίερούς του καιει θαμούς του.

Γι' αυτόν ξεγάνει δλο, Γοητός παιδί της κ' ό πόθος ό μεγάλος της Αφροδίτης τη σπράχνει στο πλευρό του και πάει μαζί του σκάδα δική του.

Κι' ή σένη μας το ίδιο. Συμπεταίει στο πλάσμα που μας λείπει, και το ζητάει πετάς. κ' ή δική μου ερωτευμένη στα ξένα, ξένη.

Με την Ανατορία κοντά γυρίζει τις χάρες της θυμάται και λαχταρίζει... Αχ! νάν τη ξανασιώσω! Πυφάλο πόθο έλλοι δε νοιάθω.

Ό,τι έχω να κυττάω το πέρασμά της, τις λαμπερές άχτιδες ποτ' ή θοριά της. Δεν έχω της Αιδίας δόφρους κ' ώραιούς καθάλαρους.

Στ' αλήθεια!.. Ό,τι λείπει από κοντά μας κείνο ζητά με πόνο ή σύλληγιά μας!..

ΣΤΗΝ ΗΡΑ

Σάν δνεφο μέσ' στη νυχτιά που σκέταζε δλο γύρω μου φανερώθη σύζαση απ' τα εύρανα ή Ήρα. Έμορφη σάν το άγαλμα το ξακουμένο μέσ' στη γη που έστησαν στο τάτο μας των Άτρείδων οι άρχηγοί.

Σάν τελείωσε ό πόλεμος άντικρου στην Τρωάδα μαζεύτηκαν οι Άχαιοί στο Άργος να γυρίσουν κοντά στο γοργολάτρη το Σκάμανδρο άράδα μα δσκάλωσαν οι άνεμοι τα πλοία πριν κητήσουν.

Μόνο σάν παρακάλεσαν θεριά το Δία οι Άχαιοί, και της Διώνης το παιδί, και σένα Ήρα καρταία βρήκαν το δρόμο άνοκτό, και προχωρήσανε μακριά κ' ήταν μεγάλο άληθινά τοίτο που κάνανε οι Θεοί.

Ός τώρα δεν το ξέχασε κανείς μας έδω κάτου, γι' αυτό, βασίλισσα Ήρα μου, σου κάνουμε θυσία. Κάθε γυναίκα κ' έμορφο χορτάει με χαρά του γυρνά το θείο πάλιο σου στην ίερωτελεστία.

Γι' αυτό ή παρηγόρια μας σταλήνη από τη Μοίρα είναι τ' άγνώ αυτό άγαλμα.. Η κοσμώσαστρα Ήρα!..

Μεταφρ. Α. ΚΑΡΑΚΑΣΗ

(*) Δεν έτηρήθη ό ρυθμός του πρωτοτύπου διότι να μην κουράση ή μονοτονία του μέτρου εις πολλά κατά σειράν ποιήματα.

